

การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชนกรณีศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาवास สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

มงคล อุบลาร^{*}
พันเอกศรัทธา คัยนันท์^{**}
พระมหาเกรียงศักดิ์ เจริญรัมย์^{***}

บทคัดย่อ

บทความนี้รายงานผลของการวิจัยเชิงลึกการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน ศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาवास สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม

หลักสูตรของกลุ่มวิชาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย วิชาตัดผมเสริมสวย วิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ วิชาศิลปะประดิษฐ์ วิชาอาหารและโภชนาการและวิชาทั่วไป โดยใช้วิธีการสำรวจจากตัวอย่างผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ ซึ่งเข้ารับการอบรมระหว่างเดือนตุลาคม 2551 ถึงเดือนมีนาคม

* ศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาवास ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

** สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม ศาลาว่าการกระทรวงกลาโหม ถนนสนามไชย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

*** เจ้าหน้าที่กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2552 จำนวน 399 คน เลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอาชีพตามกลุ่มวิชา และกำหนดขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportionate stratified random sampling) จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มจะกำหนดให้เป็นปฏิภาคโดยตรงกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มนั้นๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละและค่าเฉลี่ย สถิติเชิงอนุมานคือ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบแบบไคสแควร์และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการศึกษา สรุปได้ว่าลักษณะส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษาและกลุ่มวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอาชีพ มีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10 โดยกลุ่มวิชาชีพที่เข้าอบรมมีลำดับความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์โดยรวมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ระดับการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 0.239 และ 0.210 ตามลำดับ แต่เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05 จะพบว่าไม่มีเพียงกลุ่มวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอาชีพเท่านั้นที่มีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวม

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านต่างๆ โดยใช้การประเมินรูปแบบชิป (CIPP model) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่าด้านผลผลิตผู้เข้ารับการฝึกอาชีพมีค่าเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันจะแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ยระดับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน เมื่อพิจารณาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของปัจจัยต่างๆ เมื่อกำหนดค่าน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละปัจจัย/เรื่องโดยยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเป็นหลัก สรุปได้ว่าโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน วัตรจรรยาบรรณ มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.73 จากค่าสูงสุด 5 หรือคิดเป็นค่าผลสัมฤทธิ์ร้อยละ 74.62

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์; การประเมินรูปแบบชิป (CIPP model); โครงการฝึกอาชีพ

Abstract

Effectiveness of Occupational Training Programs in Thailand : A Case Study of Wat Worajunyawad Apprentice Center, Bang Kor Laem District, Bangkok, Thailand

This paper evaluates the effectiveness of apprentice programs for Thai residents. We focus on the following apprentice programs: (1) Dress Making and Designs, (2) Hairdressing and Beauty Salon, (3) Electronics, (4) Arts, (5) Food and Nutrition, and (6) General Subject. We surveyed 399 students who attended weekday occupational training programs between October 2008 and March 2009 at Wat Worajunyawad Apprentice Center, Bang Kor Laem District, Bangkok using a stratified random sampling technique. This method selects number of students from each program in proportion to total number of students in the respective program. Our research tools are survey of effectiveness, descriptive statistical analysis, i.e., percentage and average values, and statistical inference, i.e., hypothesis testing by means of a Chi-square test, and analysis of variance.

We find that the students' characteristics; namely, their level of education and choice of subject studied are not independent of the effectiveness of the occupational training programs at the 10% level of significance. Choice of subject studied is the most important contributor with the contingency coefficient of 0.239 while level of education is the second important contributor, having the contingency coefficient of 0.21. At the 5% level of significance, the subject studied is the only important contributor to the overall effectiveness of these occupational training programs. Applying a CIPP model, we considered four factors; namely, environment, quality of inputs, process, and outcomes, we find that the average effectiveness score for outcomes significantly varies across programs while the average effectiveness scores on the remaining three factors do not differ across programs at the 5% level of significance. The overall effectiveness of the program based on the relative weight for each of the four factors that are set in accordance to the objectives and goals of the programs indicate that training at Wat Worajunyawad Apprentice Center is relatively effective; the average score for the overall effectiveness is 3.73 out of a maximum of 5, which is equivalent to the effective rate of 74.6 percent.

Keyword : Effectiveness, CIPP Model, Apprentice Programs

บทนำ

การบริหารราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มุ่งเน้นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนเมืองหลวง ซึ่งอยู่ในสภาวะการณ์ของโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีผลทำให้ระบบราชการต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบและกระบวนการในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่เน้นการบริหารเชิงกลยุทธ์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำมาสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารราชการไทย และเสริมสร้างระบบราชการให้มีความเข้มแข็ง มีขีดสมรรถนะในการบริหารงานสูง สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

กรุงเทพมหานครในฐานะเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ และเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย มีบทบาทสำคัญในการให้บริการสาธารณะ เล็งเห็นความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาาระบบราชการของกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งในด้านการพัฒนาองค์กรครอบคลุมถึงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกระบวนการทำงาน ตลอดจนคุณภาพการให้บริการ ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดระดับเทียบเคียง (Benchmarking) กับองค์กรอื่นๆ ในต่างประเทศที่มีการพัฒนาองค์กรเป็นเลิศ เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรที่มีศักยภาพสูง เป็นเมืองที่น่าอยู่และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการกรุงเทพมหานคร, 2550, หน้า 1)

ภายใต้กรอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2550-2551 เพื่อผลักดันการพัฒนาระบบราชการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นประเด็นทางยุทธศาสตร์ให้แผนมีความ

เชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548-2551 ตามนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการบริหารจัดการเมืองตามหลักธรรมาภิบาล และยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเมืองและชุมชนเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข สามารถอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานครที่มีหน่วยงานหลักคือ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมทุกสำนักงานเขตเป็นหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร ในส่วนของศูนย์ฝึกอบรมวัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งในการนำนโยบายลงไปปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีสิ่งที่สำคัญคือต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ศูนย์ฝึกอบรมวัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์ฝึกอบรมที่ให้บริการ ตามนโยบายของนายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในสมัยนั้น เริ่มให้บริการฝึกอบรมแก่ประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2534 และได้ปรับเปลี่ยนแก้ไขทิศทางการทำงาน การให้บริการกับผู้มาเข้ารับการฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นการให้บริการฝึกอบรมใหม่ๆ ให้แก่ประชาชนในเชิงรุกมากขึ้น และมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้ศูนย์ฝึกอบรมวัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์ฝึกอบรมที่มีความทันสมัย ทันต่อความต้องการของประชาชน เช่น มีการฝึกอบรมใหม่ๆ ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความต้องการหรืออาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการ การฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น แบ่งเป็น 6 กลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ กลุ่มวิชาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย กลุ่มวิชาตัดผมเสริมสวย กลุ่มวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มวิชาศิลปประดิษฐ์ กลุ่มวิชาอาหารและโภชนาการ

และกลุ่มวิชาทั่วไป ซึ่งการฝึกอาชีพแต่ละกลุ่มวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพจากศูนย์ฝึกอาชีพ วัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพที่ดีมีความสุขและมั่นคงในการดำเนินชีวิต

ศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาเกือบ 20 ปีแล้ว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน ของศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพในด้านต่างๆ ให้มีความทันสมัยตรงตามความต้องการเรียนรู้ของประชาชนและความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข การบริหารและการบริการศูนย์ฝึกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับนโยบายในการให้บริการประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนากรุงเทพมหานครในด้านอื่นๆ ของประชาชนมากยิ่งขึ้นต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพของศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส จำแนกตามหลักสูตรของกลุ่มวิชาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย วิชาตัดผมเสริมสวย วิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ วิชาศิลปประดิษฐ์ วิชาอาหารและโภชนาการและวิชาทั่วไป

2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการฝึกอาชีพของศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส

ขอบเขตของการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยในครั้งนี้

มุ่งศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน ในหลักสูตรต่างๆ รวม 6 กลุ่มวิชา ได้แก่ วิชาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย วิชาตัดผมเสริมสวย วิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ วิชาศิลปประดิษฐ์ วิชาอาหารและโภชนาการ และวิชาทั่วไป

2. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระหว่างเดือนตุลาคม 2551 ถึง เดือนมีนาคม 2552 ซึ่งเป็นกำหนดการฝึกอบรมในปีงบประมาณ 2552 (รุ่นที่ 1/52 เดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2551 รุ่นที่ 2 เดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม 2552 รุ่นที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม 2552)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชนที่มาเข้ารับการฝึกอาชีพจากศูนย์บริการฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัยคือ

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเข้ารับการฝึกอาชีพ

2. ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ในการเข้ารับการฝึกอาชีพแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน กรณีศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การกำหนดจำนวนตัวอย่าง ใช้สูตรของทาทาโรยามาเน่ (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยกำหนดค่าดังนี้

เมื่อ n แทนจำนวนตัวอย่างที่เลือกมาเก็บรวบรวมข้อมูล

N แทนจำนวนประชากรทั้งหมด = 14,584 คน (สถิติจากผู้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ)

e แทนค่าความผิดพลาดของผลการประเมินที่ยอมรับได้ (กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์)

จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 399 คน

2. วิธีการเลือกตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอาชีพเป็น 6 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย กลุ่มวิชาตัดผมเสริมสวย กลุ่มวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มวิชาศิลปประดิษฐ์ กลุ่มวิชาอาหารและโภชนาการ และกลุ่มวิชาทั่วไป และกำหนดขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportionate stratified random sampling) จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มจะกำหนดให้เป็นปฏิกิริยาโดยตรงกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มนั้นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ

ตอนที่ 3 การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน โดยใช้หลักการประเมินแบบซีพี (CIPP model) ดังนี้

1. การประเมินด้านสภาพแวดล้อม

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

3. การประเมินด้านกระบวนการ

4. การประเมินด้านผลผลิต

โดยกำหนดระดับผลสัมฤทธิ์ โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด กำหนดระดับคะแนนคือ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

สรุปผลการประเมินโดยใช้ค่าเฉลี่ย ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง 5 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มีผลสัมฤทธิ์สูง
3.41 - 4.20	มีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างสูง
2.61 - 3.40	มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง
1.81 - 2.60	มีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ
1.00 - 1.80	มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Mean)

3. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติ/ลักษณะที่สำคัญของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ โดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square)

test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 และหาลำดับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการโดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถ่วง (Contingency Coefficient)

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มวิชาชีพต่างๆ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในกรณีที่ปฏิเสธสมมติฐาน โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

5. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการให้บริการของศูนย์ฯ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษา

จากการสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอาชีพที่เลือกมาเป็นตัวอย่าง จำนวน 399 ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 389 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.49

ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพเกือบทั้งหมดคือร้อยละ 81.2 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 ถึง 35 ซึ่งมีจำนวนพอๆ กันกับอายุระหว่าง 36 ถึง 45 คือ ร้อยละ 30.1 และ 27.7 ตามลำดับ อาชีพในปัจจุบันของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ คือรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 34.3 และรองลงมาคือแม่บ้าน ร้อยละ 29.3 ส่วนระดับการศึกษามีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและประถมศึกษาพอๆ กันคือ ร้อยละ 23.1 และ 22.9 ตามลำดับรายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็น

ร้อยละ 37.8 ส่วนสถานภาพสมรสของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่คือสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 46.8

การฝึกอาชีพของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ

ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.1 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอาชีพมาก่อน ส่วนผู้ที่เคยเข้ารับการฝึกอาชีพมาก่อนมี ร้อยละ 49.9 ซึ่งส่วนใหญ่เคยเรียนวิชาตัดผมเสริมสวย ร้อยละ 25.9 รองลงมาคือเรียนวิชาทั่วไป ร้อยละ 22.4 วิชาที่เข้ารับการฝึกอาชีพในปัจจุบันส่วนใหญ่คือ วิชาตัดผมเสริมสวย ร้อยละ 24.4 ซึ่งมีพอๆ กับวิชาชีพทั่วไป คือร้อยละ 21.1 ส่วนหลักสูตรที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดเรียนคือ หลักสูตร 2 เดือน ร้อยละ 33.7 รองลงมา คือหลักสูตร 4 เดือน ร้อยละ 28.8 ช่วงระยะเวลาที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 45.0 สะดวกในการเข้ารับการฝึกอาชีพคือ ช่วงเวลา 09.00 น. ถึง 14.00 น. สำหรับวัตถุประสงค์ที่เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 57.6 ต้องการคือ นำความรู้ไปประกอบอาชีพ และผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.6 ทราบข่าวการฝึกอาชีพจากเพื่อนหรือญาติ

การทดสอบสมมติฐานทางสถิติ

สมมติฐานที่ 1

H_0 : ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพเป็นอิสระกับผลสัมฤทธิ์ของการเข้ารับการฝึกอาชีพ

H_1 : ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพไม่เป็นอิสระกับผลสัมฤทธิ์ของการเข้ารับการฝึกอาชีพ

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลที่คาดว่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์โดยรวมจากการเข้าร่วมโครงการ

ลักษณะส่วนบุคคล	ค่าไคร้สแควร์	p-value	ค่าสัมประสิทธิ์การถ่วง
เพศ	1.195	0.550	
อายุ	6.412	0.780	
อาชีพ	6.470	0.774	
ระดับการศึกษา	17.731	0.060	0.210
รายได้	11.498	0.320	
สถานภาพสมรส	5.564	0.474	
กลุ่มวิชาชีพที่เข้าฝึกอาชีพ	23.230	0.010	0.239

จากตาราง 1 การทดสอบสมมติฐานทางสถิติสรุปได้ว่าลักษณะส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษาและกลุ่มวิชาชีพที่เข้าฝึกอาชีพ มีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10 โดยกลุ่มวิชาชีพที่เข้าฝึกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์โดยรวมมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถ่วง เท่ากับ 0.239 และ 0.210 ตามลำดับ แต่เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05 จะพบว่าไม่มีเพียง

กลุ่มวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอาชีพเท่านั้นที่มีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวม

สมมติฐานที่ 2

H_0 : ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันจะไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันจะแตกต่างกัน

ตารางที่ 2 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ

ด้าน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F-test)	p-value	สรุปผลการทดสอบ
ด้านบริบท (Context)	1.198	0.309	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	0.974	0.443	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ด้านกระบวนการ (Process)	1.030	0.074	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ด้านผลผลิต (Product)	2.831	0.016 [*]	มีนัยสำคัญทางสถิติ

^{*} กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพพบว่าด้านผลผลิตของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันจะแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันจะไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference) ของแต่ละด้านสรุปได้ว่า

- กลุ่มเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายแตกต่างกับกลุ่มตัดผมเสริมสวย กลุ่มช่างอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มวิชาทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- กลุ่มวิชาทั่วไป แตกต่างกับกลุ่มศิลปประดิษฐ์ และกลุ่มอาหารและโภชนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พิจารณาจากปัจจัยเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านสภาพแวดล้อม

1. ความเหมาะสมระหว่างโครงการฝึกอาชีพกับนโยบายการเพิ่มรายได้ให้ประชาชน
2. ความสอดคล้องของโครงการฝึกอาชีพกับปัญหาการว่างงานของประชาชน
3. ความชัดเจนของโครงการฝึกอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

ด้านปัจจัยนำเข้า

1. ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินงานโครงการได้ตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. ความเพียงพอของงบประมาณโครงการฝึกอาชีพ
3. ความเหมาะสมของสถานที่เข้ารับการฝึกอาชีพที่มีต่อการฝึกวิชาชีพ

4. ประโยชน์ของเอกสารประกอบการเรียน

ด้านกระบวนการ

1. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอาชีพกับวิชาที่เรียน
2. วิธีการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนจากศูนย์ฝึกอาชีพ
3. ความรู้ความสามารถของวิทยากรในการให้ความรู้
4. การให้บริการด้านการรับสมัคร การตอบคำถาม และความรวดเร็วในการให้บริการของเจ้าหน้าที่
5. ความเหมาะสมของวิชาชีพที่สอนในศูนย์ฝึกอาชีพกับตลาดแรงงาน

ด้านผลผลิต

1. ความสามารถในการนำความรู้จากการฝึกอาชีพไปประกอบอาชีพได้
2. การมีงานรองรับหลังจากเรียนจบ
3. ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเรื่องต่างๆ ข้างต้นที่นำมาใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละปัจจัยจะยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเป็นหลัก ประกอบกับการพิจารณาความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่ควรส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการและวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดทำโครงการนี้

ตารางต่อไปนี้แสดงน้ำหนักปัจจัย หน่วยวัดของปัจจัย ผลการวัดค่าปัจจัย และผลการวัดถ่วงน้ำหนักค่าปัจจัย จำแนกตามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน

**ตารางแสดงน้ำหนักปัจจัย หน่วยวัดของปัจจัย ผลการวัดค่าปัจจัย และผลการวัดถ่วงน้ำหนักค่าปัจจัย
จำแนกตามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์**

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ของโครงการฝึกอาชีพ	น้ำหนักปัจจัย	หน่วยวัด	ผลการวัด ค่าปัจจัยเฉลี่ย
ด้านสภาพแวดล้อม	20		
ความเหมาะสมระหว่างโครงการฝึกอาชีพกับนโยบาย การเพิ่มรายได้ให้ประชาชน	10	1 ถึง 5	3.90
ความสอดคล้องของโครงการฝึกอาชีพกับปัญหาการว่างงาน ของประชาชน	5	1 ถึง 5	4.08
ความชัดเจนของโครงการฝึกอาชีพกับที่สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชน	5	1 ถึง 5	4.07
ด้านปัจจัยนำเข้า	30		
ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินงานได้ตามนโยบาย ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5	1 ถึง 5	3.80
ความเพียงพอของงบประมาณโครงการฝึกอาชีพ	14	1 ถึง 5	3.22
ความเหมาะสมของสถานที่เข้ารับการฝึกอาชีพที่มีต่อการฝึกวิชาชีพ	7	1 ถึง 5	3.64
ประโยชน์ของเอกสารประกอบการเรียน	4	1 ถึง 5	4.00
ด้านกระบวนการ	30		
ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอาชีพกับวิชาที่กำลังเรียน	6	1 ถึง 5	3.75
วิธีการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนจากศูนย์ฝึกอาชีพ	3	1 ถึง 5	3.58
ความรู้ความสามารถของวิทยากรในการให้ความรู้	10	1 ถึง 5	4.13
การให้บริการด้านการรับสมัคร การตอบคำถาม และความรวดเร็ว ในการให้บริการของเจ้าหน้าที่	3	1 ถึง 5	3.68
ความเหมาะสมของวิชาชีพที่สอนในศูนย์ฝึกอาชีพกับตลาดแรงงาน	8	1 ถึง 5	3.85
ด้านผลผลิต	20		
ความสามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมวิชาชีพไปประกอบอาชีพ	5	1 ถึง 5	4.01
การมีงานรองรับหลังจากเรียนจบ	5	1 ถึง 5	3.33
ผลสัมฤทธิ์ของการอบรมทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	10	1 ถึง 5	3.47
รวม	100		

ค่าผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพของศูนย์ฝึกอาชีพพัทธวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครเป็นดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพ} &= \frac{373.09}{100} \\ &= 3.7309\end{aligned}$$

$$\text{หรือคิดเป็นร้อยละ} \quad \frac{3.7309}{5} \times 100 = 74.62$$

สรุปได้ว่าโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชนของศูนย์ฝึกอาชีพพัทธวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ของโครงการอยู่ในระดับค่อนข้างสูง หรืออาจจะกล่าวได้ว่าประสบผลสำเร็จประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิจัย เรื่อง “การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน กรณีศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพพัทธวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” มีประเด็นสำคัญที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้านำมาอภิปราย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตสรุปได้ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชนเป็นโครงการของกรุงเทพมหานคร ที่มาจากรนโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร โดยมีนายอภิรักษ์ โกษะโยธิน เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามแผนยุทธศาสตร์กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2550-2551 มีเป้าประสงค์หลักเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน อันก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่าในคุณภาพการบริการ การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชนสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สาวิตรี

ความดี, 2549) ที่พบว่าปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ ต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ในการดำเนินโครงการให้มีความพร้อมสำหรับการจัดทำโครงการ และปัจจัยที่สำคัญในด้านสภาพแวดล้อม คือ การนำนโยบายของผู้บริหารไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตามแผนงาน แต่ในขณะเดียวกันงบประมาณในการดำเนินงานกลับไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพเห็นว่านโยบายการเพิ่มรายได้ของประชาชนมีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างสูง แต่ขณะเดียวกันโครงการฝึกอาชีพยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาล

ด้านปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพพัทธวรจรยาวาส ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้รับงบประมาณจำนวน 11,832,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอาชีพกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกอาชีพแล้ว นับว่ายังไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานของศูนย์ เนื่องจากในสภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนเกิดการว่างงานเป็นจำนวนมาก จึงต้องเข้ามารับการฝึกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดในการดำเนินการส่งเสริมอาชีพของกรมการปกครอง ในการแก้ไขปัญหาการว่างงานที่ต้องการให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพให้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ โดยยึดหลักสำคัญ 6 ประการ คือ ความรู้จักเต็มใจที่จะประกอบอาชีพ การรวมกลุ่ม การตลาด การจัดการ การลงทุน เทคนิค วิทยากร ภายใต้การบริหารงานของกรุงเทพมหานครได้มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการไม่เพียงพอซึ่งไปสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สาวิตรี ความดี, 2549) ในด้านของวัสดุ อุปกรณ์ การดำเนินโครงการซึ่งควรได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ดังจะเห็นได้จากการประเมินโครงการในครั้งนี้สิ่งที่ควรปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในอันดับแรก คือ การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอตลอดจนปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน

ด้านกระบวนการ การดำเนินงานการฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนของศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส มีกระบวนการทำงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนจึงได้กำหนดหลักสูตรในการเรียนตั้งแต่หลักสูตร 1 เดือน 2 เดือน และ 4 เดือน เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกเข้ารับการฝึกอาชีพ จากการประเมินโครงการพบว่าประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจต่อกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่และวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ปัญหาที่พบเห็นได้อย่างชัดเจน คือ การประชาสัมพันธ์ที่ขาดความต่อเนื่องอันเกิดจากงบประมาณในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ที่มีไม่เพียงพอตลอดจนขาดงบประมาณด้านการฝึกอบรมเทคนิคการทำงานของวิทยากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (จันทร์เพ็ญ ศักดิ์วงศ์, 2540) ที่ว่าควรมีวิธีการจัดกิจกรรมในการอบรมที่ดีมีความเหมาะสม และควรมีกิจกรรมเสริมให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนถือว่าเป็นหัวใจหลักของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการประชาชน เพราะจะทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในส่วนรวมอันมีแนวคิดวิธีการปรับปรุงการบริหารงานของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ธงชัย สันติวงศ์, 2539, หน้า 52) ได้เสนอแนวคิดวิธีการปรับปรุงบริการของรัฐว่าต้องมุ่งเน้นถึงการพัฒนากระบวนการให้มีกระบวนการและขั้นตอนที่สามารถแก้ปัญหาจากปัจจัยทั้งหลายให้ได้มากที่สุด แต่จากการประเมินความคิดเห็นพบว่าประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจต่อกระบวนการทำงานของศูนย์ฝึกอาชีพ

ด้านผลผลิต ในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพ เนื่องจากเห็นว่าโครงการฝึกอาชีพมีประโยชน์ต่อประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะหลังจากสำเร็จการฝึกอบรม ประชาชนที่เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถประกอบอาชีพได้ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อสำเร็จจากการฝึกอาชีพยังไม่มีหน่วยงานหรือสถานที่รองรับในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับ (Hoppock,

1967) ได้ให้ความเห็นว่าบุคคลจะเลือกอาชีพที่สนองความต้องการของตนเองมากที่สุด โดยเน้นความสำคัญในด้านความสามารถ ความสำเร็จ และความมั่นคง จะได้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นๆ อันจะไปสอดคล้องกับปัญหาที่พบในการประเมินในเรื่องหลังจากเรียนสำเร็จและไม่มีการรองรับ เพราะเกิดจากสาเหตุ คือ เลือกเรียนไม่ตรงตามความถนัดของตนเอง ในขณะเดียวกันกรุงเทพมหานครควรมีหน่วยงานเพื่อประสานงานระหว่างกรมการจัดหางานของกระทรวงแรงงานและกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับผู้ที่สำเร็จการฝึกอาชีพ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน กรณีศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” มีประเด็นสำคัญที่คณะผู้วิจัยนำมาสรุปโดยใช้การประเมินรูปแบบซีป (CIPP model) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม โครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชนเป็นโครงการของกรุงเทพมหานคร ที่มาจากนโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มโอกาสการทำงาน และเพิ่มรายได้มุ่งหวังให้ประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่กำลังประสบสภาวะการว่างงานหรือมีรายได้น้อย ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเกิดความมั่นคงในการทำงานเลี้ยงชีพ จากผลการประเมินพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอาชีวด้านสภาพแวดล้อม ในเรื่องนโยบายการเพิ่มรายได้ให้ประชาชน มีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างสูง และควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างมาก เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

ด้านปัจจัยนำเข้า ในส่วนของบุคลากรผู้ดำเนินงานของกรุงเทพมหานครไปดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน ให้ประชาชนได้รับการฝึกอาชีพ โดยได้มีการเตรียมความพร้อม ทำความเข้าใจในหลักการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เช่น โปสเตอร์ เอกสาร แผ่นพับ ระเบียบ คู่มือ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยได้รับงบประมาณในการดำเนินงาน ภายในศูนย์ในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 11,832,000 บาท จากการประเมินพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าด้านการจัดสรรงบประมาณในโครงการฝึกอาชีพยังไม่พอเพียงต่อการดำเนินงานตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนไม่มีความเหมาะสมเพียงพอ ควรจะได้รับการปรับปรุง แต่เมื่อพิจารณาโดยรวม ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่ามีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างสูง

ด้านกระบวนการ ศูนย์ฝึกอาชีพวัดจรรยาวาส ได้ดำเนินการฝึกอาชีพให้แก่ประชาชน โดยมีจุดเน้นในการเปิดฝึกอาชีพที่มีความต้องการจากตลาดแรงงานและมีความทันสมัย เพื่อให้ประชาชนที่เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง โดยมีกระบวนการทำงานอันประกอบไปด้วย การรับสมัครผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามรุ่นและเวลา โดยจัดฝึกอาชีพเป็นหลักสูตร 1 เดือน 2 เดือน 4 เดือน และ 6 เดือน ตามความต้องการของประชาชนที่มีความประสงค์จะเข้าฝึกอาชีพ รวมทั้งการจัดทำคู่มือรับรองเมื่อสำเร็จการฝึกอบรมวิชาชีพ จากการประเมินระดับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพด้านกระบวนการสรุปได้ว่าวิทยากรมีความรู้ความสามารถในการสอน พร้อมทั้งมีการจัดเตรียมแผนการสอนไว้ล่วงหน้าโดยมีระดับผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากรในกลุ่มวิชาอิเล็กทรอนิกส์มีเทคนิคในการสอนดี มีผลสัมฤทธิ์สูงมาก แต่ด้านการประชาสัมพันธ์กระบวนการทำงานของศูนย์ควรได้รับการปรับปรุง

ด้านผลผลิต ในช่วงระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน คือ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 มีประชาชนให้ความสนใจในการเข้ารับการฝึกอาชีพเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอาชีพวิชาวาดแผนโบราณ ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าฝึกอาชีพ สามารถที่จะนำความรู้จากการฝึกอาชีพไปประกอบอาชีพได้ และทำให้รายได้เพิ่มขึ้นหลังจากที่เรียนสำเร็จ ซึ่งในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจในการทำงานของศูนย์ฝึกอาชีพ จากการประเมินด้านผลผลิตผู้ที่เข้ารับการฝึกอาชีพได้รับประโยชน์จากการเข้ารับการฝึกอาชีพ มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่เมื่อพิจารณาจากประสิทธิผลของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพพบว่า เมื่อเรียนจบแล้วยังไม่มีหน่วยงานหรือสถานที่ทำงานรองรับเมื่อสำเร็จการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวิชาตัดเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย วิชาศิลปประดิษฐ์และวิชาทั่วไป ดังนั้นกรุงเทพมหานครควรจัดหาแหล่งงานไว้รองรับ

การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวมทั้ง 4 ด้านข้างต้น โดยผู้เข้ารับการฝึกวิชาชีพ สรุปได้ว่าลักษณะส่วนบุคคลคือ ระดับการศึกษาและกลุ่มวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอาชีพ มีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10 โดยกลุ่มวิชาชีพที่เข้าฝึกอาชีพมีลำดับความสัมพันธ์ต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ระดับการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 0.239 และ 0.210 ตามลำดับ แต่เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05 จะพบว่า มีเพียงกลุ่มวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอาชีพที่มีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกวิชาชีพ จะพบว่าการประเมินด้านผลผลิตของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันจะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยระดับ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มวิชาชีพที่ต่างกันจะไม่แตกต่างกัน คณะผู้วิจัยได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน ศูนย์ฝึกอาชีพวัดวรจรรยาวาส สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม คือโครงการฝึกอาชีพมีความเหมาะสมกับนโยบายการเพิ่มรายได้ให้ประชาชน มีความสอดคล้องกับปัญหาการว่างงานของประชาชน และมีความชัดเจนสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้านปัจจัยนำเข้าคือ เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินงานโครงการได้ตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร การจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อโครงการฝึกอาชีพ สถานที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความเหมาะสมต่อการฝึกวิชาชีพ และเอกสารประกอบการเรียนมีประโยชน์ ด้านกระบวนการคือ ระยะเวลาในการฝึกอาชีพมีความเหมาะสมในวิชาที่เรียน มีการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนจากศูนย์ฝึกอาชีพ วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้านการรับสมัครการตอบคำถามและให้บริการด้วยความรวดเร็ว และวิชาชีพที่สอนในศูนย์ฝึกอาชีพมีความเหมาะสมกับตลาดแรงงานและด้านผลผลิตคือ สามารถนำความรู้จากการฝึกอาชีพ

ไปประกอบอาชีพได้ หลังจากเรียนจบมีงานรองรับและผลสัมฤทธิ์ของการอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังการฝึกอาชีพ โดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น สำหรับค่าน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละปัจจัย/เรื่องกำหนดตามความเห็นของคณะผู้วิจัย ซึ่งยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเป็นหลัก สรุปได้ว่าโครงการฝึกอาชีพเพื่อประชาชน มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง หรือมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.73 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนนหรือคิดเป็นร้อยละ 74.62

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เสาวรสใหญ่สว่าง ที่กรุณาให้คำแนะนำ เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดระยะเวลาการศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2536). แนวความคิดในการดำเนินการส่งเสริมอาชีพ เทศาภิบาล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- จันทร์เพ็ญ ศักดิ์วงษ์. (2540). การประเมินหลักสูตรการพัฒนากิจการบริการตามโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการของจริยธรรม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- นโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. (2545). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545 - 2549). กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร.

- ประหยัด หงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2529). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2546). **การเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีวัตร เชื้อนแก้ว. (2549). **การประเมินโครงการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรณีศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผลและคณะพยาบาลศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- พระมหาคำพันธ์ สีวะสา. (2544). **การศึกษาปัญหาและความต้องการของการจัดการศึกษานอกระบบ เพื่อพัฒนา และบริการสังคมในศูนย์ฝึกอาชีพวัดจรรยาวาส**. กรุงเทพมหานคร: รายงานการฝึกภาคปฏิบัติ, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2546). **การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สรชัย พิศาลบุตรและคณะ. (2549). **การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม**. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์
- เสาวรส ใหญ่สว่าง. (ผู้บรรยาย). (28 กรกฎาคม 2550). **เอกสารประกอบการบรรยายการสร้างและประมวลผล ข้อมูลจากแบบสอบถาม**. (หน้า 1-19). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ
- สมหวัง พิริยานูวัฒน์. (2544). **รวมบทความการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (ผู้บรรยาย). (20 ธันวาคม 2549). **เอกสารประกอบการบรรยายระดับบัณฑิตศึกษา เรื่อง แนวคิดการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. (หน้า 5-7). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิรักษ์ โกษะโยธิน. (2548). **นโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร.
- อภิรักษ์ โกษะโยธิน. (2548). **ผลงานในรอบ 1 ปี ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบาย และแผนกรุงเทพมหานคร.
- Ginzberg, E. Z (1966). **The Development of Human Resources**. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Hoppock, R. 1967. **Occupational Information**. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.
- Holland. (1966). **The Psychology of Vocational Choice**. New York: Blaisell Publishing Company.
- Roe. A. (1966). **The Psychology of Occupational**. New York: John Willy and Sons Inc.
- Yamane, T. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis (3rd ed.)**. Tokyo: Hapa International Edition.